

Föräldrakooperativet Nils Holgersssonskolans ekonomiska förening
Rektorn vid Nils Holgersssonskolan

Beslut för grundskola

efter riktad tillsyn av Nils Holgersssonskolan
i Simrishamns kommun

Tillsyn i Nils Holgerssonskolan

Skolinspektionen genomför en riktad tillsyn av bedömning och betygssättning under hösten och vintern 2012. Vid den riktade tillsynen besöker Skolinspektionen Nils Holgerssonskolan i Simrishamns kommun.

Nils Holgerssonskolan besöktes av Skolinspektionen den 27 november 2012.

Fakta om skolan

Nils Holgerssonskolan är en fristående grundskola som omfattar förskoleklass och årskurs 1-9. Vid tiden för tillsynsbesöket går 190 elever i skolan. Skolan har tre arbetslag som leds av var sin arbetslagsledare. Rektor leder skolan tillsammans med en biträdande rektor. Till sin hjälp har de en styrgrupp bestående av arbetslagsledarna och två specialpedagoger. Sammanlagt undervisar fyra lärare i ämnena engelska, matematik och svenska i årskurs 7-9 i skolan.

Skolinspektionens omrättning av nationella prov

Skolinspektionen har rättat om 2011 års nationella ämnesprov i svenska för årskurs 9 i Nils Holgerssonskolan. För delprov A, *Att läsa och förstå*, rättades totalt 19 prov om. Av dessa avvek sex prov negativt från ursprungs rättningen. Det vill säga, Skolinspektionen tilldelade sex av proven ett lägre betyg än ursprungs rättaren gjorde. Två av de omrättade proven fick ett högre betyg än vid ursprungs rättningen när de rättades om. Av de omrättade proven fick 11 prov samma betyg som vid ursprungs rättningen.

För delprov C, *Skrivuppgifter*, rättades totalt 20 prov om. Av dessa avvek elva prov negativt från ursprungs rättningen. Det vill säga, Skolinspektionen tilldelade elva av proven ett lägre betyg än ursprungs rättaren gjorde. Ett av de omrättade proven fick ett prov ett högre betyg än vid ursprungs rättningen när det rättades om. Av de omrättade proven fick åtta prov samma betyg som vid ursprungs rättningen.

Relationen mellan nationella ämnesprov och slutbetyg

Relationen mellan nationella ämnesprov och slutbetyg på Nils Holgerssonskolan skola redovisas i sin helhet på Skolverkets webbplats för information om skolornas kvalitetsarbete och resultat, <http://sir.is.skolverket.se/>.

Nationell statistik angående relationen mellan nationella ämnesprov och slutbetyg i årskurs 9 för läsåret 2011/2012 visar att 24 procent av eleverna hade ett högre slutbetyg än provbetyg i ämnet svenska. Det är högre än för riket där

14,6 procent av eleverna fick ett högre slutbetyg jämfört med provbetyget. I jämförelse med läsåret 2010/2011 har andelen elever med ett högre slutbetyg än provbetyg ökat. Året 2010/2011 fick 13 procent av eleverna ett högre slutbetyg än provbetyg i svenska. För riket var motsvarande siffra 15,9 procent.

I matematik visar samma statistik (läsåret 2011/2012) att andelen elever i Nils Holgerssonskolan som fick ett högre slutbetyg än provbetyg var 12,5 procent. Det är lägre i jämförelse med riket där motsvarande siffra var 25,6 procent. Läsåret 2010/2011 fick 26,1 procent av eleverna ett högre slutbetyg än provbetyg, vilket ligger i nivå med genomsnittet i riket som var 27,4 procent. 4,2 procent av Nils Holgerssonskolans elever fick ett lägre slutbetyg än provbetyg läsåret 2011/2012 vilket kan jämföras med genomsnittet för riket där 0,7 procent av eleverna fick ett lägre slutbetyg än provbetyg läsåret 2011/2012.

Av den nationella statistiken framgår att 20 procent av eleverna fick ett högre slutbetyg än provbetyg i engelska läsåret 2011/2012, vilket kan jämföras med riket där 7,8 procent av eleverna fick ett högre slutbetyg än provbetyg. Det är en ökning från föregående läsår då 4,8 procent av eleverna fick ett högre slutbetyg än provbetyg i engelska. För riket var motsvarande siffra 7,1 procent. Inga av Nils Holgerssonsskolans elever fick ett lägre slutbetyg än provbetyg läsåret 2011/2012. För riket som helhet är motsvarande siffra 6,1 procent. Läsåret 2010/2011 fick 4,8 procent av eleverna i Nils Holgerssonskolan ett lägre slutbetyg än provbetyg i engelska. För riket som helhet var motsvarande siffra 8 procent.

Helhetsbedömning

Skolinspektionen har granskat hur Nils Holgerssonskolan arbetar för en likvärdig och rättvis bedömning och betygssättning. Tillsynen har visat att detta arbete behöver förbättras. I den riktade tillsynen har Skolinspektionen följt den process kring bedömning och betygssättning som skollagen åsyftar, närmare bestämt *att planera för bedömning, att bedöma och sätta betyg samt att följa upp bedömningen och betygssättningen*. Av utredningen framgår att skolan behöver förbättra sitt arbete inom samtliga av processens delområden.

Granskningen visar att lärarna har goda möjligheter till samverkan i vardagen, inte minst genom att de alltid är flera vuxna i klassrummet. På det sättet ges goda möjligheter att samverka kring elevernas kunskapsutveckling och i bedömningen av deras prestationer. Trots detta visar granskningen att det finns problem med bristande likvärdighet när det gäller bedömning och betygssättning. Exempelvis skiljer det mellan olika lärare på vilket sätt de arbetar med planering för bedömning och det är inte alltid tydligt för eleverna på vilket sätt de ska bli bedömda. Av granskningen framgår även att det saknas samverkan

med andra skolor i kommunen i frågor som berör bedömning och betygssättning.

Nils Holgerssonskolan behöver också förbättra sitt arbete med att följa upp bedömning och betygssättning. Tillsynen har visat att diskussioner förs om betyg och bedömning på individnivå, men utan att någon djupare analys görs av orsakerna till eventuella avvikelser på skol- och gruppnivå. Analyser och diskussioner kring likvärdig betygssättning görs inte på ett strukturerat och medvetet sätt vilket innebär att rektorn saknar underlag för att kunna bedöma huruvida betygssättningen i Nils Holgerssonskolan är likvärdig. Vid Skolinspektionens kontrollrättning 2010/2011 framkom att Nils Holgerssonskolans lärares rättning av det nationella provet i svenska avvek betydligt mot Skolinspektionens kontrollrättares.

Det finns dock hos både rektorn och lärarna en medvetenhet om utmaningarna kring bedömning och betygssättning liksom en vilja till förbättring och utveckling. Skolan har ett pågående utvecklingsarbete kring bland annat skriftliga omdömen och lokala pedagogiska planeringar. Nils Holgerssonskolan uppfyller dock inte de krav som författningarna ställer på arbetet för en likvärdig bedömning och betygssättning. Rektorn och lärarna behöver fortsätta arbeta med att försäkra sig om att bedömning och betygssättning av elevernas kunskaper blir så likvärdig och rättvis som möjligt.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) XX kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna **ska senast den 7 april 2013** redovisas för Skolinspektionen.

Planera för bedömning och informera

Bedömning

Huvudmannen för Nils Holgerssonskolan måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med att planera för bedömning och informera.

- Se till att eleverna informeras om de grunder som tillämpas vid betygssättningen.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna informeras om de grunder som tillämpas vid betygssättningen.

Lärarna uppger i intervjun att de använder sig av pedagogiska planeringar som en grund för planering och genomförande av olika arbetsområden. De använder samma mallar där de gemensamt kommit överens om vilka rubriker som ska ingå. Dock framgår av intervjuerna med lärare och elever att lärarna inte alltid förvissar sig om att eleverna förstår och tar till sig den information som ges i planeringarna.

Enligt eleverna varierar det mellan lärarna i vilken mån de får information om vad de ska bedömas på och hur de ska få visa sina kunskaper. Det finns enligt eleverna lärare som tydligt går igenom kunskapskraven och förvissar sig om att eleverna förstår och tar till sig den information som står i de pedagogiska planeringarna medan andra lärare inte alls gör det. Vissa lärare visar enligt eleverna upp kunskapskraven men utan att försäkra sig om att eleverna förstår vad där står. Istället är det upp till eleverna själva att be lärarna förtydliga vad de behöver göra för att uppnå vissa kunskapskrav, men enligt eleverna gör inte alla elever det. Lärarna bekräftar i sin intervju att de ofta får frågor från eleverna om vad de ska göra för att bli bättre och nå högre kunskapsnivåer.

Enligt rektorn är betyg och bedömning ett pågående utvecklingsområde där det för närvarande saknas gemensamma rutiner för att planera för bedömning samt bedöma och dokumentera elevernas kunskaper.

Tillsynen visar att eleverna inte informeras om de grunder som tillämpas vid betygssättningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen för Nils Holgerssonsskolan föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 15 § skollagen.

Bedöma och sätta betyg**Bedömning**

Huvudmannen för Nils Holgerssonsskolan måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med att bedöma och sätta betyg.

- Se till att läraren samverkar med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen.
- Rektorn ser till att skapa förutsättningar för lärarnas arbete med likvärdig bedömning och betygssättning.

Motivering

Av läroplanen framgår att lärarna ska samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen. Av skollagen framgår vidare att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med författningarna.

I intervjun med lärarna framkommer att de har goda möjligheter till regelbunden samverkan. Ofta uppkommer spontana samtal kring elevernas prestationer där det enligt lärarna alltid är lätt att få stöd av en kollega i att exempelvis bedöma en elevtext eller titta på hur någon löst ett matteproblem. Lärarna i årskurs 7-9 bildar ett arbetslag och arbetar nära varandra. Vidare framkommer i intervjuerna med rektorn och med lärarna att undervisningen är organiserad så att det alltid finns flera vuxna i klassrummet. Förutom den undervisande läraren finns alltid en resurslärare med, som ibland, men inte alltid, har utbildning i ämnet. Ibland kan även en speciallärare finnas med. Enligt lärarna innebär det att de har tid och utrymme att under lektionstid ägna sig åt lärande samtal och att diskutera med enskilda elever på ett sätt som annars inte varit möjligt. Det ger också en naturlig möjlighet att prata kring elevernas prestationer med kollegor som delar samma erfarenhet.

Dock framgår av utredningen att det saknas fungerande rutiner för regelbundna och strukturerade samtal mellan lärare kring betyg och bedömning. Det sker heller inte någon sådan samverkan med andra skolor i kommunen. Enligt rektorn är lärarna indelade i arbetslag och ämnesgrupper. I ämnesgrupperna har de provat sig fram med olika arbetsformer. När de har pratat bedömning och betygssättning har de ibland suttit i ämnesgrupper och ibland i stadiegrupper, det har enligt rektorn sett lite olika ut. Enligt lärarna kan det vara svårt att organisera arbetet i ämnesgrupper då många lärare har flera och väldigt olika ämnen i sin undervisning, såsom idrott och matematik eller musik och engelska. Såväl rektorn som lärarna uppger att arbetet i ämnesgrupperna behöver utvecklas. Enligt rektorn och lärarna saknas även formella rutiner för att samverka med andra skolor kring bedömning och betygssättning. Det har funnits försök till samverkan, framför allt i matematik, som drivits av skolans mattelärare. Men någon samverkan har ännu inte förekommit. Skolinspektionen vill i detta sammanhang betona rektorns ansvar när det gäller att skapa förutsättningar för lärarnas arbete med likvärdig bedömning och betygssättning.

Av lärarintervjun framkommer att lärarna i Nils Holgerssonskolan oftast rättar sina egna nationella prov, men att det förekommer viss samverkan i rättning och bedömning av proven. Exempelvis uppger en av lärarna i svenska att han och hans kollega hjälptes åt med att rätta förra årets nationella prov i svenska och att de gemensamt bedömde och diskuterade de prov där de kände osäkerhet i bedömningen. De diskuterade även bedömning av nationella prov i ämnesgruppen i svenska. I Skolinspektionens omrättning av delprov C i svenska

läsåret 2011/2012 framkom att 11 av 20 prov fick en negativ avvikelse, dvs. de fick ett lägre betyg vid kontrollrättningen än vid ursprungsrättningen. Tre av dessa prov fick vid kontrollrättningen ett resultat som låg två betygssteg lägre än ursprungsrättningen. Ett prov fick en positiv avvikelse, dvs. det fick ett högre betyg vid kontrollrättningen än vid ursprungsrättningen. Åtta prov fick samma betyg vid kontrollrättningen som vid ursprungsrättningen. Enligt lärarna kan den negativa avvikelsen bland annat ha berott på att kontrollrättarna varit hårdare i sin bedömning av textgenre i delprovet *Skrivuppgifter*. Några gemensamma rutiner för hur rättning och bedömning av nationella prov ska gå till finns inte i Nils Holgerssonskolan. I lärarintervjun framkommer önskemål om sådana rutiner för att säkerställa att lärare som är ensamma i sina ämnen ges möjlighet till sambedömning av de nationella proven. Rektorn uppger att detta är ett utvecklingsområde.

Sammanfattningsvis visar tillsynen att det finns brister i att bedöma och betygssätta eleverna i Nils Holgerssonskolan. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen för Nils Holgerssonskolan föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

2 kap. 10 § och 3 kap. 14 § skollagen, Lgr11 2.1 Kunskaper.

Följa upp bedömning och betygssättning

Bedömning

Huvudmannen för Nils Holgerssonsskolan måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med att följa upp bedömning och betygssättning.

- Rektorn ansvarar för att det bedrivs ett kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Motivering

Enligt skollagen ska varje skolenhet systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och övriga föreskrifter uppfylls. Av skollagen framgår också att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med författningarna.

Enligt rektorn och lärarna genomförs en klasskonferens varje termin där elevernas resultat går igenom och diskuteras av rektorn och lärarna. Av intervjuerna med rektorn och lärarna framgår att någon analys på grupp- eller skolnivå av exempelvis skillnader mellan provbetyg och slutbetyg inte görs regelbundet. Rektorn uppger att hon i våras begärde in en analys av lärarna av hur eleverna presterat på de nationella ämnesproven, i vilka delar de presterat sämre och eventuella förklaringar till detta. Rektorn uppger vidare att lärarna behöver stöd i att genomföra sådana analyser.

Av Skolverkets nationella statistik framgår att resultaten på de nationella ämnesproven varierat mellan olika år i jämförelse med resultatet för riket. Till exempel fick 20 procent av eleverna i Nils Holgerssonskolan ett högre slutbetyg än provbetyg i engelska läsåret 2011/2012, vilket är en avsevärd skillnad mot läsåret 2010/2011, då 4,8 procent av eleverna fick ett högre slutbetyg än provbetyg. För riket som helhet fick mellan 7 och 8 procent ett högre slutbetyg än provbetyg de aktuella åren. Någon djupare analys av vad skillnaderna kan bero på har inte gjorts. Inte heller huruvida avvikelserna mellan provbetyg och slutbetyg är systematiska. Därmed finns få möjligheter att få syn på tids- eller skolspecifika faktorer som kan påverka likvärdigheten i betygssättningen. Exempel på sådana faktorer kan vara lärarnas syn på betydelsen av de nationella proven för slutbetygen, lokal bedömningskultur eller undervisningens genomförande.

Skolinspektionen har inför tillsynen efterfrågat dokumentation kring skolans kvalitetsarbete som rör bedömning och betygssättning. I denna dokumentation framgår inget som visar hur rektorn systematiskt följer upp att betygssättningen i skolan är likvärdig. Därmed saknar rektorn viktiga underlag för förbättringar av verksamheten, vilket i sin tur innebär att rektorn inte kan ta det ansvar för en likvärdig och rättvis betygssättning på det sätt som författningarna kräver.

Skolinspektionen vill betona rektorns ansvar för att se till att resultat och betygssättning följs upp så att insatser kan vidtas för att garantera en likvärdig bedömning och betygssättning. Varje lärare har också ansvar för att analysera och följa upp likvärdigheten i den egna betygssättningen.

Sammanfattningsvis visar tillsynen att det finns brister i uppföljningen av bedömning och betygssättning. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen för Nils Holgerssonskolan föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 14 § och 4 kap. 4, 5 §§ skollagen, Lgr11 2.8 Rektors ansvar.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Eva Lantéli
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om den riktade tillsynen

Allmänt om den riktade tillsynen

Skolinspektionen har, på regeringens uppdrag (regeringsbeslut U2011/6544/GV), i uppgift att årligen genomföra en viss central rättning av nationella prov inom grundskolan och gymnasieskolan. Syftet med en central rättning av nationella prov är främst att stödja en likvärdig bedömning och betygssättning av proven över landet. I uppdraget ingår också att "utifrån indikationer på betydande avvikelser när det gäller dels rättning av nationella prov, dels betygssättning på nationella prov och i ämnen och kurser, vidta lämpliga åtgärder inom ramen för sin tillsynsverksamhet."

Den riktade tillsynen av området bedömning och betygssättning är en del av detta uppdrag. Under vårterminen 2012 genomförde Skolinspektionen en omrättning av nationella prov från 2011. I anslutning till omrättningen gör Skolinspektionen under hösten och vintern 2012/2013 en riktad tillsyn av de skolor som uppvisar de största avvikelserna mellan skolans rättning och Skolinspektionens omrättning. Tillsynen fokuserar på huruvida skolan arbetar i enlighet med författningarna vad gäller en likvärdig och rättvis bedömning och betygssättning.

Tillsynen omfattar 20 skolor, varav tio är grundskolor och tio gymnasieskolor. Varje skola får efter tillsynsbesöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. I grundskolan ingår ämnen engelska och svenska i tillsynen. Inom gymnasieskolan granskas kurser i engelska, matematik och svenska. Resultaten från samtliga skolbeslut kommer att sammanfattas i en övergripande rapport som publiceras i slutet av februari 2013.

Skolinspektionens granskning avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Granskningen fokuserar istället på i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar inom det granskade området som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga skolförfattningar. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som skolorna lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Resultatet från omrättningen redovisas som negativ och positiv avvikelse. Negativ avvikelse innebär att omrättaren bedömer att elevens svar motsvarar ett lägre betyg än vad ursprungs rättaren har bedömt. Positiv avvikelse innebär att omrättaren bedömer att elevens svar motsvarar ett högre betyg än vad ursprungs rättaren har bedömt.

Den frågeställning som ska besvaras är följande:

- Arbetar skolan för en likvärdig betygssättning?